

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszatérítését
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 17.

A városi tisztviselők korpótléka.

A városi tisztviselők helyzetének javítását Nagyvárad város törvényhatósága is belátta s utasította a városi tanácsot, hogy e tekintetben javaslatot terjeszzen elő.

Ragány János városi főszámvevő kidolgozott egy tervezetet, amely azonban nem a fizetés rendezését, helyesebben arányosítását célozza, hanem korpótlékokkal akarja a tisztviselőket segíteni és pedig visszamenőleg az 1890-ik évig.

Tíz nappal ezelőtt egy cikket közöltünk, melyben a cikkírója amellel tört lándzsát, hogy nem korpótlékkal, hanem fizetésrendezéssel kell megoldani a kérdést.

Ennek azonban több nagy akadálya van. Egyik legfőbb az, hogy ehhez annyi pénz kell amennyi előreláthatólag sokáig nem lesz a város kasszájába.

Hibája különben ennek a rendezésnek az a nagy igazságtalanság, hogy egyforma fizetésben részesíti az évtizedek óta szolgáló tisztviselőket az újakkal.

Ezek a körülmények bírták a főszámvevőt és a tanács tagjait arra az elhatározásra, hogy korpótlék utján iparkodjanak megoldani a kérdést.

Ez alapján igazságos lenne és tekintve a város pénzügyi viszonyait kétségkívül könnyebben kivihető. De a tervezet szerinti korpótlék nem arányos és az az átmeneti intézkedés, hogy az eltöltött évek úgy számíthatnak, mintha kezdettől fogva a mostani rangosztályban

szolgált volna az illető, nem igazságos. Különben pedig az a főkérdés: lesz-e egyáltalán fedezet erre?

A városi tanács tegnap tárgyalta az előterjesztést, azt elfogadta és a pénzügyi bizottság elé terjeszti.

A városházán, a kisebb tisztviselők közt nagy visszatetszést keltett a javaslat, mert azt nem csak a törvényhatóság azon hangoztatott elvével látjuk ellenkezőnek, hogy a silány fizetésű kistisztviselőknek a létminimumot kell biztosítani, hanem aránytalanok és helytelenek tartják. Értesülésünk szerint tömegesen kérvényezni fognak a tanácsi határozat ellen.

A tanács javaslatát alább egész terjedelmében közöljük. Eszerint az első osztályba sorozott főtisztviselők egyszerre 1200 korona korpótlékban részesülnének, vagyis tizenegy tisztviselőnek már ez évben 1320 korona korpótléka lenne.

Legsérlemesebb a javaslatban az átmeneti intézkedés, mert nem veszi tekintetbe, hogy 1897-ben úgy ahogy, rendezve lett a fizetés, sem azt nem veszi tekintetbe, hogy egyes tisztviselők 15 évi szolgálat alatt többször emelkedtek rangban és fizetésben, hanem 15 évre visszamenőleg a mai állás után szabja meg a korpótlékokat, ahelyett, hogy 5-5 évenként az akkor betöltött fizetésnek megfelelő osztály korpótlékát venné figyelembe. Ilyen eljárásnak csak azokkal szemben lenne helye, ha az illetők egyállásban töltötték volna el a 15 évet.

Azonkívül az egyes állásoknak az osztályokba való csoportosításánál sem járt el a főszámvevő és a tanács kellő figyelemmel, ami nem volna annyira szembeszökő, ha az alapfizetés nem volna annyira aránytalan.

A tanács javaslata különben a következő:

A tiszt-, kezelő- és segéd személyzet, valamint a szolgák és egyéb alkalmazottak korpótlék illetményeinek szabályozása.

A tiszt-, kezelő- és segéd személyzet tagjai valamint a szolgák és egyéb alkalmazottak közül is azok, akik a városnál nyugdíjigényrel egybekötött állásra alkalmaztatnak, korpótlékban részesülnek.

A szervezett összes állások a korpótlék mérve tekintetében öt (5) osztályba soroztatnak, nevezetesen:

az I. osztályba tartoznak: a főjegyző, főmérnök, főkapitány, tanácsnokok, tiszt főügyész, főszámvevő, árvaszéki h. elnök, főpénztárnok és a tiszt főorvos;

a II. osztályba tartoznak: a tiszt alügyész, aljegyzők, kerületi tiszt orvosok, alkapitányok, árvaszéki ülnök, mérnök, alszámvevők, (m. közgyám), könyvvezető, adópénztárnok, házi pénztári ellenőr, levéltárnok, építő mester, fogyasztási adófelügyelő és vágóhídi felügyelő.

A III. osztályba tartoznak a fogalmazók, rendőrbiztosok, adóhivatali számtisztviselők, iroda igazgató, vízvezetési felügyelő, fogyasztási adóalkalmazott, fogyasztási adóellenőr és mértékhiitelesítő;

a IV. osztályba tartoznak a községi bírósági és közigazgatási végrehajtók, irodatisztviselők, irnokok, közigazgatási gyakornokok, majoros, hegybíró, rajzoló, állatorvos, utmester, árvaházi gondnok és a járványkórházi felügyelő;

az V. osztályba tartoznak: a többi nyugdíjigényrel alkalmazottak (adóvégrehajtók, hiv. szolgák, rendőrök) őrmestertől lefelé, (tűzoltók), szakaszvezetőtől lefelé (mezőbíró, hegykerülő, kézbesítők, fertőtlenítők, járványkórházi ápoló, gátfelügyelő, útkaparók és fogyasztási adóhivatali eljárók.

A polgármester osztályon kívül áll.

A korpótlékok összegei a következőleg állapíthatnak meg:

I. osztály legfeljebb három egymásután következő cikluson át ugyanezen osztályban betöltött minden öt évi szolgálat után 400 koronába: a korpótlékok összege tehát 1200 koronát meg nem haladhat.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Matsuyama tükre.

Japán mese.

Irta: Katayama Hisomu.

A nagy világ zajától távol a föld egy szinte elrejtett zugában élt egy boldog házaspár egyetlen leányával, kit imádván szeretett. Már nem emlékszem ennek a családnak a nevére, de jól ismerem azt a helyet, ahol élt, — Echigo tartományban van s Matsuyamának hívják.

A lány nagyon fiatal volt, mikor az atyjának egyszer a fővárosba kellett mennie; s mivel a főváros nagyon messze volt, nem mehetett vele sem a felesége sem a leánya, hanem egyedül kellett megtenni a nagy utat. Az apa nehéz szívvvel hagyta el a családját s megígérte a feleségének s a leányának, hogy szép ajándékot hoz nekik.

Az asszony, aki sohasem járt messzebb, mint a legközelebbi városkába, nagyon buson-

gott, hogy a férje olyan messze utra indul, de azért mégis büszke volt arra, hogy az egész környéken az ő férje volt az első, aki eljutott a fővárosba, hol a mikádó s az ország egyéb hatalmasságai laknak s ahol bizonyosan sok szép és csodálatos dolgot látni.

Mikor végre elérkezett az a nap, amelyen szeretett férjét haza várta, ünnepi ruhába öltöztette a gyermekét, s magára vette a kék köpenyét, amelyről jól tudta, hogy nagyon tetszik a férjének. Végtelen volt az asszony öröme, mikor a már nagyon várt férj egészségesen és jó erőben ért haza s keblére ölelhette. A kicsike is tapsolt örömeiben, s nem győzte bámulni azokat a szép játékokat, melyeket az atyja hozott neki. Az apa nem tudott eleget beszélni azokról a csodálatos dolgokról, melyeket a fővárosban látott.

— Igen érdekes ajándékot hoztam neked — szölt a férj a feleségéhez, — úgy hívják, hogy »tükör«. Nézd meg jól s aztán mondd meg, hogy mit látsz.

S ezzel átadott neki egy kis fehér fa-ska-

tulyát, amelyben egy fényes korong volt. Az egyik oldala fehér és halvány volt, mint az ezüst, s igen szép virágok és madarak voltak ráfestve, a másik oldala pedig sima volt és úgy fénylett, mint a kristály. Az asszony persze nagyon meg volt lepelve, mikor a tükörben egy szép nőt látott, aki ajkait félig kinyitva igen élénk szemekkel bámult reá.

— Mit látsz? — kérdezte a férj, aki örült neki, hogy a felesége annyira bámulja az ajándékot s annak is, hogy ismeretlen dolgot tanult a fővárosban.

— Egy csinos asszonyt látok aki az ajkait félig nyitva bámul reám s akinek éppen oly kék köpenye van mint nekem.

— Ó te kis ostoba! Hiszen a te saját ábrázatod az, amit látsz! — válaszolt a férj s boldog volt, hogy olyasmit tud, amiről a feleségének sejtelve sincsen. — A fővárosban mindenkinél van tükre, itt ezen a vidéken azonban még senki sem tudja, hogy mi az a tükör!

A fiatal asszony az első napokban folytonosan nézegette magát a csodálatos tükörben,

ÉRMELLEKI HEGYIBOROK PALACZKOKBAN

elismert jól kezelt tiszta minőségben, 10 palaczkától fölfelé úteres palaczkonként 70 fill.-jével hához szállítva kapható az

ÉRMELLEKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL, Nagypiacz-tér 10. szám.

Minden palaczk címkeje, kupakja és dugója az Ermelléki részvénytársaság cégjelzésével van ellátva. Telefon 206. szám.

II. osztály: legfeljebb 3 egymásután következő cikluson át, ugyan ezen osztályban betöltött minden öt évi szolgálat után 300 koronában, a korpótlékok összege tehát 900 koronát meg nem haladhat.

III. osztály: legfeljebb három egymásután következő cikluson át, ugyanezen osztályban betöltött minden öt évi szolgálat után 200 koronában: a korpótlékok összege tehát 600 koronát meg nem haladhat.

IV. osztály: legfeljebb négy egymásután következő cikluson át, ugyanezen osztályban betöltött minden öt évi szolgálat után, 120 koronában: a korpótlékok összege tehát 480 koronát meg nem haladhat.

V. osztály: legfeljebb négy egymásután következő cikluson át, ugyanezen osztályban betöltött minden öt évi szolgálat után 60 koronában: a korpótlékok összege tehát 240 koronát meg nem haladhat.

A korpótléokra megszerzett igény változatlanul marad akkor, ha az alkalmazott ugyanazon osztályba sorozott állásra választatik meg, vagy nevezetetik ki.

A korpótlékra való igény megszűnik az illető halálával, valamint akkor is, ha időközben magasabb osztályba sorozott állásra választatik meg, vagy nevezetetik ki.

A magasabb osztályba átlépő alkalmazott korpótlékra való igénye, az illető osztály szerinti az ezen osztályba történt átlépésének időpontjától kezdődik.

A korpótlék illetmények a nyugdíj igény tekintetében ugyanazon jelleggel bírnak, mint az alap fizetés: ennél fogva azokból a nyugdíj szabályrendeletben meghatározott járulékok a jelzett alap javára levonandók.

Atmeneti intézkedések.

Azok, akik a városnál 1904. év végéig a fentebbi szakaszban meghatározott állások valamelyikében már tényleg alkalmazást nyertek, a korpótlékra való igényük szempontjából úgy tekintetnek, mint ha akkor, amidőn nyugdíj igényrel egybekötött bármely állásra, a város szolgálatába léptek a jelenlegi állásuknak megfelelő osztályban nyertek volna alkalmazást, a jelen állásuknak megfelelő osztály korpótlékban tehát annyi ciklusnak megfelelő mértékben részesítendő, amennyi az összes városi szolgálatuk időtartama arányában lenne esedékes.

A fentebbi . . . §-ban az egyes osztályokra nézve meghatározott maximális összegeket azonban az ez alapon folyósítandó korpótlékok összegei sem haladhatják felül.

Piros kontra zöld.

Multkoriban egy zöld füzet jelent meg, amely D. G. tollából a Bánffy-párt érdekében zajongott. Most K. B. jegy alatt valaki egy piros füzetben igyekszik megcáfolni D. G.-t. De bármily erélyesen czáfolgat, a végeredmény csodálatosképpen ismét csak az, hogy a hazát jelenleg csak Bánffy mentheti meg. Bánffy ma »providenciális« mi több: »történelmi« férfi, aki *soha sem* változtatta meg elveit (!), mint ahogy tettek Apponyi és Kossuth.

A füzet borítéka bizonyosan ebbe a nagy mondásba pirult bele.

Egyébként ugyanaz a nagyzási hóbort lengi át a füzetet, mint amely Bánffy Dezső vizivárosi beszédjében kiragyogott. Bánffy mindenképp: ez a jelszó, amelyre a füzet esküszik. Ugy hogy az a benyomásunk, mintha az a zöld füzetet is, a pirosat is ugyanaz a kéz írta volna, csak azért, hogy önmagával vitatkozva nagy lármát üssön s a figyelmet a 13 Bánffy-párti urra vonja.

Legközelebb egy fehér füzet fogja megcáfolni a pirosat is, a zöldet is, de azért az lesz a mottója: Bánffy a legbölcsebb honmentő férfi.

Hanem az akadémia sem fog pályadíjat kitűzni arra, hogy ki a fehér füzet szerzője?

A politikai válság.

A csaknem két hónap óta húzódó válság új stádiumba jut a királynak Budapestre való érkezésével. Ezt az örvendetes s most már biztosra vehető dolgot mindenfelé nagy megelégedéssel fogadják.

Persze még mindig csak a kombinációkra vannak utalva a politikai körök. Emlegetik ujabban, hogy katonai téren is lenne némi újabb engedmény, mások ellenben azt tartják, hogy a király ragaszkodik a kilenczes bizottság programjához. Ez esetben azonban csak *Khuenről* vagy *Lukácsról* lehet szó, ha ugyan a koalícióval szemben el merik vállalni a megbízatást.

Előtérben még mindig *Andrássy* áll.

*

Bécsből jelentik, hogy immár a király érkezésének az idejét is megállapították. A király *vasárnap este érkezik meg Budapestre* és

— úgy hangzik az információ — a válság elintézéséig itt is marad.

Bécsi politikai körökben az a vélemény, hogy a döntés bekövetkezése csak napok kérdése és április hó elsejéig esetleg az új kormány is bemutatkozhatik a Háznak. Csak éppen az az egy intézkedés ismeretlen, hogy milyen is lesz ez az új kormány?

A koalíciós ellenzék adja az alapját vagy a kisebbség? Új pártot alakítanak, mely többsége lesz a parlamentnek s ebből válik ki a kabinet vagy pedig éppen megfordítva, a kabinet alakul meg s akar maga köré nyáját terelni?

*

Az ellenzékot természetesen a király érkezésével beálló fordulat foglalkoztatja. Sajnálatlaltal tudomásul, hogy Kossuth Ferencz, a szövetkezett ellenzék elnöke, aki mérsékletével és higgadt tanácsaival a tanácskozásokat eddig vezette, Czeglédre betegesen érkezett haza.

Erős torokgyulladásban és bronchitisben fekszik s bár a baj nem veszedelmes, néhány napig még a beszédétől is tartózkodnia kell, úgy hogy ma a politikai világ több vezér politikusát nem fogadhatta.

Ma délelőtt a függetlenségi pártban többen voltak s általános volt a vélemény, hogy addig, míg a király közvetlen elhatározása nem ismeretes, még kombinálni sem lehet s teljes nyugalommal kell a döntés elé nézni.

A disszidensek vezére, gróf *Andrássy Gyula* a délelőtti palotájában töltötte, de politikust nem fogadott.

A kelet-ázsiai háború.

Az oroszok nagy veresége.

Pétervár, márcz. 17. Tieling bevételének hire pánikszerű hatást tett Carszkoje Szelóban. A beavatottak tudják, hogy most már a legtüzebb háboruspártiak sem biznak már az orosz fegyverek győzelmében, már csak azért sem, mert az új, négyszázezer emberből álló hadsereg szerzése szinte legyőzhetlen akadályokba ütközik. De feltéve, hogy minden nehézséget legyőzhetne az orosz hadügyi kormány, az új hadsereg legfőlegb csak hat hónap múlva érkezhethetnek meg a harctérre. Addig azonban

de aztán arra gondolt, hogy a drága ajándéknak megárt az, ha mindennap nézegeti magát benne, miért is gondosan becsomagolta s eltette a szekrénybe a többi kincsei közé.

Multak az évek s a házaspár boldogan élt tovább. Elettüknek öröme a leánykájuk volt, aki éppen olyan széppé fejlődött, mint az anyja s kedvessége miatt mindenki megszerette őt. Mig az anya látta, hogy a leánya ilyen szépen fejlődik, eszébe jutott a saját ifjúsága s a hiúság kísértése, amelyről csak a tükrő után szerzett tudomást. Hogy tehát a gyermeket a hiúságtól és a főnhéjazástól megóvjá, még jobban elrejtette a tükrőt s mivel senkisé megbeszél róla, csakhamar elfelejtette még az apa is.

A leány egyre nőtt, tiszta maradt s zive és sejtelve sem volt róla, hogy ő nagyon szép.

Ekkor érkezett el az a nap, amelye a boldog családot végtelen mély aggodás érte. Az anya akit annyira szerettek, megbetegedett. A leánya szeretettel és önfeláldozással ápolta, de a beteg állapota napról-napra rosszabbodott s csakhamar meg kellett tudniok, hogy a halál be fog kopogtatni a házba. Mikor az asszony érezte, hogy itt kell hagynia a férjét és a gyermekét, így szólt a leányához:

— Szeretett gyermekem, látod, hogy be-

teg vagyok, s nemsokára el kell bucsuznom tőletek. Igérd meg nekem, hogy ha majd meghalok, attól kezdve minden reggel, mikor fölbrepsz, s minden este, mikor lenyugszol, bele fogsz nézni a tükörbe. A tükörben az én képmemet fogod látni, s tudni fogod, hogy én vigyázok reád.

Miután a beteg így elmondotta a mondani-valóját, megmutatta azt a helyet is, ahol a tükröt tartotta. A leány keservesen zokogva megígérte, hogy a haldoklónak a kívánságát teljesíteni fogja.

Az asszony aztán nemsokára kilehelte a lelkét. Az engedelmes és szerető szívű leány sohasem felejtete el azt, hogy meg kell tartania az anyja parancsát. Minden reggel és minden este elővette a tükröt, és sokáig, szinte áhitatosan nézett bele. És látta benne elhunyt édesanyját, aki azonban fiatal és ragyogó szépségű volt s nem olyan sápadt és beteg, mint aminőnek utolsó napjaiban látta. Ennek a képnek mesélte el mindennap a bajait és gondjait, s ettől a képtől nyert vigaszt és erőt a következő napra.

Igy élt a gyermek az anyja képe előtt s folyto azon igyekezett, hogy kedvében járjon az anyjának, s elkerüljön mindent, amiről tudta hogy az anyjának, s elkerüljön mindent, ami-

ről tudta hogy az anyjának nem tetszenék. Sohasem volt vidámabb és elégedettebb, mint mikor a tükörbe tekintve így szólhatott az anyjához:

— Ma éppen olyan voltam, mint aminőnek te akartál nevelni!

Végre megtudta az apa, hogy a leánya minden reggel és minden este a tükörbe tekint, s ilyenkor beszélget önmagával. Kérdőre vonta a gyermekét, aki így válaszolt neki:

— Apám, én nézek mindennap a tükörbe, hogy az anyámat láthassam és beszélhessek vele. A halálos ágyán megígértette velem, hogy így fogok cselekedni, aztán ő is megígérte hogy így mindennap láthatom őt.

Ez a gyermekes együgyűség és szeretet annyira megindította az apát, hogy elkezdett keservesen sírni. S nem volt elég bátorsága megmondani a leányának, hogy csak saját képét látja a tükörben. A gyermek szeretete különben oly hatalmas és erős volt, hogy csak a saját képét látja a tükörben. A gyermek szeretete különben oly hatalmas és erős volt, hogy a kis Matsuyakma mindennap egyre hasonlított az anyjához mindenféle erényekben.

a most lényező orosz hadsereget úgy tönkrevetik a japánok, hogy az új sereg az operációk bázisát sem találja meg, úgy hogy legfőleg a vágóhidra vezetnék be az erőszakkal besorozott katonákat. Nagyon neveli a kétségbeesést Carszkoje-Szeloban az új francia kölcsön meghiusulása is. Franciaország szövetségének értékét már most igen kevésre becsülik s ezek után már semmitsem várhatnak Franciaországtól. Ilyenformán a bírálat zelesebben hangzik. A »Nowoje Wremja« egész leplezetlenül és nyíltan kritizálja a hadműveleteket. A mukdeni borzalmas csatának a következő érdekes és jellemző részletét közli bírálati megjegyzésekkel: teljesen megfoghatatlan az a tény, hogy az orosz hadsereg március 5 és 6-ika között teljesen tétlenül állott, amikor pedig mindenki érezte és tudta, hogy akkor az ellenséget hathatósan lehetett volna szorongatni. E helyett március 7-ig vártak, amikor a japánok léptek át az offenzívába és pedig bámulatra méltó energiával. Azon a napon az oroszok mégis némi eredményeket értek el. Teljes bizalommal várták a csapatok, hogy győzni fognak.

Már a rákövetkező napon a helyzet teljesen megváltozott. Délkeleten minden pozíciót feladtak az oroszok és a Hunhóig mentek vissza. Azután észrevették, hogy a japánok sikeresen kerültek meg az orosz visszavonulási vonalat és a bekerítés veszedelme mind világosabbá vált. Az elindulásra vonatkozó parancsot minden csapat rész megkapta. A Simosogránátok szörnyű detonációkkal robbantak fel az oszlopok között. Közben szörnyű orkán dühöngött. A nyugati szárny egy részén az oroszok vad futással menekültek s a hadiszekereket cserben hagyták. A pánik általánossá vált. Ugyanilyen pánik keletkezett később Sintatsi állomásnál. A szörnyen elcsigázott orosz csapatok a rémkiáltást hallották: »Japán lovasság érkezik!« Teljes rendetlenségben mindenki fegyverhez nyúlt. A golyók minden irányban röpködtek. Egyszerre hangzott a vezényszó: »Tűzet beszüntetni!« A dolog magyarázata az volt, hogy az ellenséget sehol sem lehetett látni. Ez a pánik igen sok áldozatot követelt: az orosz csapatok egymásra lövöldöztek s csak akkor jőzanodtak ki, amikor már iszonyu öldöklést követtek el egymásban. Ekkor kezdte meg a japán hadsereg Tienlingbe való visszavonulását.

Kuropatkin felmentése.

Budapest, márc. 17. Pétervárról jelentik, hogy *Kuropatkin* tábornokot felmentették a mandzsourszági hadsereg fővezényletétől és *Livenics* tábornokot nevezték ki.

Nincsen elég szén.

London, márc. 17. Daily Chronicle ma azt jelenti Alexandriából, hogy Schwank tengerészkapitány, orosz tengerészeti attaché Port-Said-ból Dschibutiba ment. Utazásának az az oka, hogy a szenet szállító hajók vonakodnak Roschdestwenski hajóit szénrel ellátni. Schwank azt hiszi, hogy sikerülni fog neki a szénszállítókkal új egyezséget kötni.

Kuropatkin találkozása a segély csapatokkal.

Páris, márc. 17. Echo de Paris azt jelenti Pétervárról, hogy *Kuropatkin* tábornok visszavonulásaközben találkozni fog az Európából most érkezett 120.000 orosz katonával. Pétervárott azt hitték, hogy a segélycsapatok már Mukdenbe érkeztek. Tényleg azonban baleset érte őket a transbaikaliai vasuton, mely két hé-

tig tartóztatta őket fel. A balesetet szigorúan titokban tartották. A japánoknak úgy látszik tudomásuk volt erről az idővesztességről. Azt hiszik, hogy ez a körülmény birta a japánokat arra, hogy gyorsabban támadjanak.

Ujabb orosz vereség.

Budapest, márc. 17. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik, hogy a keletázsiai harctérről rémes hírek érkeznek az oroszok veszteségéről.

Tielintől északnyugatra óriási csata volt. Melyben az oroszok 50.000 embert veszítettek.

Kuropatkin visszavonulása.

Budapest, márc. 17. (Saját tud. táv.) Londonból táviratolozzák, hogy a japánok oly hevesen támadták meg *Kuropatkin* seregét, hogy annak vissza kellett vonulni.

Az oroszok vesztesége Mukdennél.

Budapest, márc. 17. (Saját tud. táv.) A Times tudósítója határozottan fenntartja azt a híret, hogy az oroszok Mukden ostrománál 200.000 embert veszítettek. Az orosz hivatalos körök még a nép előtt is titkolják a mukdeni vereséget, mert elrettentő, óriási.

Elfogott oroszok.

Budapest, márc. 17. (Saját tud. táv.) Tokióból telegraphálják, hogy a japánok Mukdenben négyezer orosz katonát ejtettek fogságba, kiket legközelebb Japánba szállítanak.

A sebesültek elhelyezése.

Budapest, márc. 17. (Saját tud. táv.) A mukdeni csatában megsebesült orosz katonákat, mintegy 50.000-et Karbinban és Csititiban helyezték el ápolás végett. Az oroszok közül 65.000-en maradtak halva a csatateren. *Kuropatkin* összesen 130.000 embert veszített el a mukdeni csatában, — hivatalos jelentések szerint.

UJDONSÁGOK.

Pusztuló lelkesedés.

Volt nekem egy boldogult szomszédom néhai Herczegh Márton. Foglalkozására nézve tisztességes bérkocsis.

Hanem akkora ideális lelkesedést, mint abba az egy emberbe szorult, kevés magunkon tapasztaltam. Egy hazafias, nemzeti jelleget kidomborító momentum valóságos extasisba hozta. De nem afféle mű lelkesedésbe. Ugy volt ő vele, mint más a tehetségével. Vele született a lelkesedése, és látszott ilyenkor az egész emberen, hogy mily boldog ő most, ebben az állapotban.

Emlékszem rá vissza, hogy nem volt soha március 15, hogy Herczegh ne az ünneplő ruháját öltötte volna fel és egész háznépe vele együtt ne ünnepelt volna. Még a mesterségét sem folytatta. Belém is szorult jókora adag ebbe a mai világba nem való érzésből, hát roppant szeretett is az öreg.

Ma már csak magam vagyok az utcában ilyen ábrándozó. Új emberek jöttek, a régi jó szokások eltűntek. Bizony magam sem ünnepelek... Külszin szerint. Más környezetben élek, az állam cselédje vagyok, ez a nap meg nem veresbetűs ünnep.

De azért a komoly hivatalos helyiségbe oda függesztettem egy képet, azt ábrázolja, mikor Pelőfi a muzeum lépcsőjén elszavalta a Talpra magyart. Tehát a mint róttam a sorokat és tekintetem a képre esett, mégis csak olyan ünnepélyes hangulat szállott meg. És hogy ebben meg tudjak maradni, egy keskeny kis nemzetiszínű szallagot kötöttem a tollszáramra és vigasztaltam magam azzal, hogy mi a 12 pont egyikének vagyunk a végrehajtói. E nagy napon ugyanis kimondták a közteherviselést, mi aztán — Isten bűnünkül ne rója — gondoskodunk is róla, hogy ez mindnyájunk közös terhe legyen.

De eltekintve ettől a kis ironiától, vigasztalan, szomorú képet látok. Eddig arról volt e nemzet híres, hogy kiváló módon tud lelkesedni és ünnepelni.

Sajnos már ezt sem tud!

Még a köznép csak kiszorít egy kis lelkesedést, de azt sem az eszme, hanem az egyén, aki neki kedvence, váltja ki belőle. És akkor sem az igazság meggyőző erejével, hanem színvonal fogásokkal.

Az intelligencia?

— Ejh, mit hallgassam én azokat a beszédeket! A mit Boros ur összekompillál 2—3 aktuális könyvből és mint sajátját adja elő! Hisz ismerem az egész esemény historikumát. Én helyt állok majd, ha kell magamért, tanítsák a népet, hogy miért kell ünnepelni. Én azt nézem, hogy tudok könnyebben megélni.

Na de ne essünk kétségbe. Itt van a haza reménye, az ifjuság! Összejönnek azok szépen, szavalnak, beszélnek, énekelnek és... tüntetnek. Szinte ki vannak hevíelve a lelkesedéstől. Hogyne! Hisz kevés alkalom van, hogy mindnyájan így együtt legyenek és biztos kilátás van rá, hogy nem mennek elébb haza, csak reggel, amikor már minden vendéglőt, kávéházat, orpheumot, bodegát bezártak már.

De hát nincs igazuk?

Hisz lapokban lehet olvasni, hogy munkálkodjunk, dolgozzunk, mert első az élet és csak azután az ünneplés, még ha azt ünnepljük is, mikor megadatott mindenkinek, hogy úgy irjon, ahogy érez.

Szomorú, vigasztalan helyzet, mert a nemzeti érzés és a lelkesedés pusztulását jelenti. Ki fogja és tudja újra megtanítani erre a nemzetet, hogy hadd lenne még egyszer ünnep a világon. (He.)

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum bñjti estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepele (estély.)

* **Perujítás a vámpanama ügyében.** A királyi Curia a nagyváradi vámpanama ügyében megsemmisítette az ítéleteket és új eljárás megindítására utasította a nagyváradi királyi törvényszéket. Az érdekes bűnyűgyben a bizonyítást is kiterjesztik s számos oly tanút fognak kihallgatni, kik még eddig vallomást nem tettek. Az új vizsgálat vezetésével *Ember Géza* kir. törvényszéki bírót bízták meg, ki annak idején, mint vizsgáló bíró ebben az ügyben már egyszer vezette a vizsgálatot. *Ember Géza* e hó 27-ikén már megkezdte a tanúk kihallgatását, mely után rögtön beterjeszti az iratokat a törvényszékhez, mely rövidesen kitzüzi a fő tárgyalást a vámpanama ügyében.

*** A jövő évi választók összeírása.** Az 1906. évi választók összeírására már megtették Nagyvárad városánál az előkészületeket. A központi választmány hétfőn, márczius hó 20-án délután 3 órakor ülést tart s ezen kiküldik az összeíró bizottságokat.

*** Gyenge a világítás.** Az utóbbi hónapokban sok panaszt hallunk a villamosvilágítás ellen. A lámpák nem adnak kellő világosságot. Különösen a Szaniszló-utcában és a Schlauch-téren homályosak a lámpák, mert a vezeték nem bír el annyi feszültséget, mint amennyire szükség lenne, a megszaporodott bekapcsolások folytán. Erre nézve a villamos telep igazgatója a következő értesítést adta ki:

Értesítjük a Szaniszló-utcában és a Schlauch-téren levő fogyasztóinkat, hogy az utóbbi időben, előre nem látott csatlakozások miatt, a villamos világítás körül beállott hiányosságokat jövőhét közepéig feltétlenül meg fogjuk szüntetni. — Addig is a t. fogyasztó közönség szíves elnézését kérjük.

Nagyvárad város villamos műve.

*** Uj jegyzők Bihar megyében.** Az anyakönyvi hivatalok rendezése folytán minden nagy község és minden körjegyzőség egy-egy anyakönyvi kerületet alkot, amelynek székhelye a kör (község) jegyző székhelye. Tehát az önálló anyakönyvi kerületeket, melyek nem alkotnak egyben jegyzőségeket, a szomszédos anyakönyvi kerületbe kell beosztani, vagy jegyzőségekbe átalakítani. A belügyminiszter e célból Biharvármegyében *tizenegy új körjegyzőség* felállítására adta meg az engedélyt s a költségek fedezésére évi 17600 korona államsegélyt helyezett kilátásba. Utasította egyben a vármegyét, hogy az új jegyzőségeket a *községek megterhelése nélkül* szervezzék. Így egyes jegyzőségek mai körzete is változást szenved. Az alispán közelebb a fősolgabírók és központi tisztviselők közbejöttével tisztí értekezletet tart, aztán a községek képviselőtestületei határoznak az értekezlet megállapodásai alapján s így valószínűleg április hónapban rendkívüli megyegyűlés elé kerül a kérdés. A vármegye határozatát ugyanis május 20-ig kell felterjeszteni a belügyminiszterhez.

*** Anyakönyvvezetői kinevezések.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Biharvármegyében a bélfenyéri anyakönyvi kerületbe *Török Bálint* segédjegyzőt, a sályiba *Csokán Gábor* jegyzői irnokot, a biharudvariba pedig *Hibjan Károly* segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki és őket a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

*** A kéményseprési kerületek szaporítása.** *Szenkovits* Alajos kéményseprő iparos már korábban iparengedélyért folyamodott Nagyvárad város első foku iparhatóságához, hogy a kéményseprési ipart Nagyváradon gyakorolhassa. *Szenkovicsot* kérelmével elutasították, mert Nagyváradon a kéményseprési ipar számhoz van kötve s a város négy kerületbe van osztva. Fellebezés folytán a miniszter a kéményseprési szabályzat módosítására s a kerületek szaporítására utasította a várost azzal, hogy a közgyűlés hozzon e tekintetben határozatot. *Gerő Ármán* főkapitány most terjesztette be e tekintetben véleményes jelentését. Rámutat a főkapitány, hogy a kéményseprési szabályrendeletet 1885-ben alkották s ekkor rendezték a kerületeket. Azóta óriási fejlődésen ment át a város. 1885-ben volt Nagyváradon 2437 ház, s jelenleg 3189, tehát ma már 752 házzal több van, ami egy új kerü-

letnek felel meg. A főmérnök új beosztásával szemben, amely sok zavarra adna okot, a főkapitány más tervezetet dolgozott ki. E szerint az eddigi négy kerület helyett öt kerület lenne. Az új kerületbe a Külváros s azzal szomszédos három nagy laktanya, továbbá a Pinczehid, Gilányi-utca 1. számú háztól kezdve a páratlan számú házsorok, a Bányasor és Francziasor által határolt épületek. A főkapitány javaslatát a szakbizottságok veszik tárgyalás alá.

*** Kivándorlóknak a porosz határon való átengedése.** A belügyminiszter a tengerentúli kivándorlóknak a porosz, határon való átengedésére vonatkozólag a következő körrendeletet intézte az összes törvényhatóságok első tisztviselőihez:

Felhívom Czimet, hogy a legalkalmasabb módon, de előszóval is közegei útján a tengerentúli kivándorolni szándékozók az utlevél kiállításáért való jelentkezésük alkalmából hozza tudomására, hogy a Porosz királyi kormány elrendelte, miszerint külföldi kivándorlóknak csak azon esetre engedtetik meg a Porosz határ átlépése, ha egy Németországban engedélyezett hajótársaság tengerentúl 1 kikötőbe szülő szállítási jegyével és a behajózási kikötőig szóló vasuti menetjeggyel vannak ellátva. Ezenkívül annyi készpénz birtokában kell lenniök, hogy tengerentúli partraszállásuk vagy ha ez bármely okból megtagadtatnék, hazájukba való vissza szállításuk biztosítva legyen. Ezen összeg, egészséges, testi fogyatkozással nem bíró, tíz éven felüli egyéneknek 400 márkában (480 koronában) tíz éven alulaknál 100 márkában (120 koronában) van megállapítva. Minden külföldi kivándorlóknak, aki ezen feltételeknek meg nem felel, egy lajstromozási állomáson kell keresztülmennie, amelyen ez idő szerint Myslowitz és Rotiborban áll fenn.

*** Esküvő.** *Kovács József* honvédfőhadnagy, a nagyvárad m. kir. honvéddapródiszcola derék tanára és a parancsnok segédtszije. jeles tollú író, ki a Szigligeti-Társaságnak is rendes tagja, ma szombaton tartja esküvőjét Keszthelyen *Rieger* Mariskával, *Rieger* József zalavári apátsági jószágkormányzó leányával, *Kovács Józsefet* a katonai s polgári társadalomnak ritka népszerű tagját életének eme nagyjelentőségű fordulópontján igen sokan üdvözölték.

*** Feltört templompersely.** Az Orth. izr. hitközség Zárda utcai templomában levő perselyt tegnap virradóra feltörték és belőle mintegy 50 korona pénzt vittek el. Nyomozás folyamatban.

*** Hazafias ünnepség Bihar-Széplakon.** Mint széles ez országban, úgy Bihar-Széplakon is valóban mesésen folyt le márczius idusának emlékünnepe, melyen a község színe-java részt vett. Az ünnepélyes istentisztelet után az összes iskolákban méltatták a nemzeti újjászületés bibor hajnalát, és pedig a nemzeti trikolor méltóságának megfelelőleg. A polgárság délután 2 órakor gyülekezett a főtéren, Miron kereskedő háza előtt. A megnyitó beszédet *Kocsis József* ev. ref. tanító tartotta élénk tetzés mellett. Ezt követte *Nits Dániel* II-od éves joghallgató, aki a »Talpra magyar« című hazafias költeményt szavalta el szép csengő hangján. Utána következett *Péntek József* okl. segédjegyzőnek valóban illusztris alkalmi beszéde, végül pedig *Helegda János* róm. kath. tanító szavalta el ügyesen a »Rab« című költeményt. Este Pásztor József »1848« című történeti színművét adták elő Miron Berta k. a., *Nits Dániel* és *Helegda János*. A szereplők teljes odaadással igyekeztek alakításaikat minél tökéletesebbé tenni. *Miron Berta* k. a., mint Ilonka, bájos megjelenése, temperamentumos fellépése és átértett játékaival szünni nem akaró taps részesévé lett. A szép leányt díszes virágcsokorral lepte meg a figyelmes rendezőség.

Nits Dániel, mint Sándor, és *Helegda János*, mint agg honvéd, szintén sikert arattak. Az előadás után a dalkör hazafias dalokat adott elő, méltó befejezéssel a szép ünnepségnek.

*** Bihar megye jövő tanévi kiskatonái.** A m. kir. honvédelmi miniszter most hirdette meg a pályázatot a m. kir. soproni honvédtő-reáliskolában és a budapesti honvéd Ludovika Akadémiában az 1905-1906. tanév kezdetén betöltendő államköltséges (teljesen díjmentes vagy féldíjmentes) továbbá alapítványos és fizetéses helyekre. Tudvalevőleg Biharvármegye közönségének adományozási jogkörében is tartozik a Ludovikában egy hely, a gróf *Buttler* János-féle alapítványok egyike, a soproni honvéd fő-reáliskolában pedig két alapítványi hely, és pedig az Andaházi Szilágyi Mihály-féle. A *Buttler* féle alapítványos helyre folyamodhatnak vallás különbség nélkül magyar állampolgárok, míg az andaházi Szilágyi-féle honvéd főreáliskolai két alapítványi helyre csak bihar megyei református vallású nemes ifjak. A pályázni szándékozók s hozzátartozóik az összes tudnivalókról bővebb felvilágosítást nyerhetnek a honvéd kerületi parancsnokságoktól továbbá a soproni honvéd fő-reáliskola, illetve a budapesti Ludovika Akadémia parancsnokságától díjtalanul megkapható tájékoztatóból. A pályázati hirdetmény tegnap érkezett meg Biharvármegye közönségéhez. A pályázóknak kérvényeiket május 15-ig kell eljuttatni a megyéhez. A beérkezett pályázatok fölött Biharvármegye törvényhatósága nyári közgyűlésén fog dönteni, illetve a felvételre az ajánlás sorrendjét megállapítani.

*** Halálozás.** Részvétellel vettük az alábbi gyászjelentést:

A legmélyebb fájdalommal tudatjuk, hogy a jó testvér, nagybátya és rokon *nemes Kiss Lajos* földbirtokos, a Kiss család utolsó férfi tagja, 1905. év márczius hó 17-ikén este fél 10 órakor életének 51-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. — A megboldogult földi maradványai folyó évi márczius hó 18-án, délután 5 órakor a Schlauch-tér 8. számú háznál az ev. ref. szertartás szerint tartandó ima után fognak az elhunyt végső óhajlásához képest Crematóriumba szállítani. Mely végtisztességtelre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei meghívotnak. Kelt Nagyváradon, 1905. márczius 17. Aldás és béke lengjen porai felett. Özv. Kenéz Sándorné, született Kiss Jolán mint testvére, Kenéz Sándor, dr. Kenéz Kálmán, Kenéz András unokaöccsei. Nagy Jolánka férjzett Kenéz Sándorné és gyermekeik ifj. Kenéz Sándor, Kenéz Lajos, özv. Kiss Lajosné született Kenéz Karolina rokonai.

*** Lepisszegett tüntetés.** A tegnapi előadás alatt majdnem botrány történt. Az El-némult harangok u. i. erősen sovén magyar volta mellett sem sértő a hazafias nemzetiségi elemekre. Ennek dacára tegnap néhányan azzal a szándékkal mentek a színházba, hogy a darab ellen tüntetni fognak. A III. felvonás egyik jeleneténél meg is próbáltak egy-két fé-lénk füttyöt, de a felzuduló haragos püsszegés leintette őket. Remélhetőleg ez volt az utolsó kísérlet arra, hogy Nagyváradon a magyarság ellen tüntessenek.

*** Amerikába szökött család.** A Gőzmosoda igazgatósága tegnap panaszt emelt a rendőrségen *Fuchs* Lajos szódavíz kihordó ellen, aki f. hó 15-én leszámolt és ez alkalommal 200 korona óvadékot, melyet érette *Vechsler Adolf* és társa helyi cég tett le, valami ürügy alatt kicsalt. A gőzmosoda igazgatósága csak tegnap tudta meg, hogy *Fuchs* Lajos megszökött Váradról Minthogy pedig a rendőrség ezenfelül azt is tudja, hogy *Fuchs* Lajos nevével együtt Rotterdamon keresztül

Amerikába szóló útlevelet váltott még 6-án azonnal sürgönyözött a Rotterdami rendőrségnek Fuchs Lajos letartóztatása iránt.

* **A nőegyleti persely-gyűjtés eredménye.** A Biharmegyei és Nagyvárad Nőegylet által közadakozás céljából szétosztott egyes perselyekben a felnyitás alkalmával a következő összegek találtak:

Özv. báró Gerliczy Félixné 10, Beöthy Lászlóné 132, Sal Ferenczné 352, dr. Fráter Imréné 136, Des Escherolles Gilbertné 720, Mezey Vilma 212, Nadányi Jenőné 103, Oláry Gyula —93, Vinkler Józsefné 359, özv. Grunvald Henrikné 410, Luzénszky báróné 386, Kiss Károly 159, Tóth Jenőné 2, Kugler Albert 754, Schöpflin Ágostonné —80, Strohmayr Pál —54, özv. Des Escherolles Sándorné 536, Novotny S. Alfonz 538, Nyíry Györgyné 2, Kiss Elekné —70, Kádár János —88, Géczy Lajosné 157, Batig Ferenczné —72, Stark Róza 188, Kovács Béláné —86, Schweiger Ede 455, Hering Sándorné 481, Gyurkovics Kornélné 102, Kőszegi József 494, Frankó Endréné —73, Elek József 637, Darvassy Lajosné —40, Jelinek Ferenczné —10, dr. Mayer Ágostonné 206, dr. Molnár Imréné 504, Molnár Lajosné 129, Vucskics Gyula 274, Huzella Gyuláné 140, Ferencsik Ödönné —35, Bordé Ferenczné —04, Müller Salamon —52, dr. Baróthy Akosné —12, Andriška Jánosné 224, Komlóssy Józsefné —64, Rádl Ödönné 127, Bartos Gáborné 214, Bereczky Géza —80, Papp Anna 980, Sável Kálmánné 417, ifj. Rimanóczy Kálmánné 245, Hraniczky Károlyné 160, Márkos Jánosné 380, Pékanyics Imréné —50, Schnek Károlyné 170, Imrik Lászlóné 2, Erdődy Herman 725, Miskolczy Barnabás —61, Mangra Vazul 2044, Czillér Imre —24, Hoványi Gézané 2, Békéssy Józsefné —81, Keszthelyi Zoltán 132, Weiterschütz János —39, Imrik Péterné 185, Németh Sándorné 2180, Szántó Josephine 235, özvegy Kapus Jánosné 362, báró Karg Jánosné 254, Bujanovits Etelka 10, Jelentsik Istvánné 1 korona 40 fillér, özv. Nagy Lajosné —4, Hlatky E. dre 12, Nagy Ferenczné 247, Ficzek Lajosné 36, Andriány Gusztáv 158, dr. Podmaniczky Károly —88, Papp Imréné 414, Balogh Elekné —90, dr. Konrád Márkné —50, dr. Fássy Lajosné 22, özv. Knapp Ferenczné 249, ifj. Kohn Sámuel 244, Márkus Lászlóné —48, Végső Gellért 228, özv. Meszena Istvánné —83, Govrik Kálmánné —90, Korda Andorné 2291, Óváry Sándorné 3316, Jancsó Lajos 768, Markovits Antal —47, Tornyai Béláné 392, Rednik Gábor 348, Beöthy Pál 136, Csanády Jenőné 296, Kovácsnay Marcell 23, Mártonffy Gyula 834, Lovassy Ferenczné 323, Szőlősi Ferenc 150, dr. Bakats Béla 493, Bérczy Imre 212, özv. Balázsházy Bertalenné 193, Nagy Márton 152, Kelemen József 136, gróf Pongrácz Vilmosné 3728, Erzsébet árvaház 666. Összesen 464 korona 92 fillér.

A gyűjtőknek és adakozóknak hálás köszönetet mond az elnökség.

x **Katona zene.** Ma szombaton, márcz. hó 18-án a »Pannonia« éttermében a 37-ik gyalogezred zeneestélyt tart. Kezdeté este 8 órakor, Karner Gyula vendéglős.

x **Mulató a Szabó vendéglőben.** Takács Ilona opera énekesnő lép fel ma először Szűcs Laczi társulatával a Szabó vendéglőben Takács (Thurzó) Ilona, kit az igazgatónak rendkívüli anyagi áldozatok árán sikerült társulatához szerződtetni, évekig ünnepelt primadonnája volt a legnagyobb vidéki színházaknak, most külföldi utjáról visszatérve, rövid vendégszereplésre rándult le Nagyváradra, hol bizonyára sokan fognak remek hangjában gyönyörködni, fellépnek még Háber szájharmonikus művész, ki remek számaival valóságos elragadja a hallgatóságot. Nagyon tetszenek Bocskay kitűnő tréfás s nagy hatással szokott énekelni Papp Ferencz, a jeles baritonista is, aki a nótakirály társulatának erőssége volt. A műsor utolsó és leghatásosabb száma Farkas Imre jeles poéta »Vén cigány« című melodramája, a mit a direktor ad elő igaz szép hatással. — A kitűnő ételeken és italokon kívül figyelmes kiszolgálásról is gondoskodik a tulajdonos. Az előadás után Varga Stefi zenekara játszik.

x **Lloyd kávéházban** működő *Varieté társulat* ma este az összes ujonnan szerződtetett tagok felléptével, teljesen új műsorral nagy előadást tart. Fellépnek: Seidler a gyermek és állathang utánzó művész, a fővárosi orfeumból Arányi Emma elsőrendű énekesnő, Nagyváradon először. Dröhlich Frida énekesnő, Satanelle tánczosnő, Turcsányi Duczi énekesnő, Ferenczi Kamilla női bariton, mint »Kukoricza Jancsi«, Ormai Lujza énekesnő. — Grünau Poldi hírneves komikus, új kuplékkal, Berényi Izso humorista, Lichtenstein Soma színész. Ma két új kaczagtató bohózat: »Bolond Istók« és »Kellemetlen látogatás.« — Családi műsor! Kezdeté 9 órakor. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri az igazgatóság.

Uj

butor-iparvállalat

és raktár

Nagyvárad, Szent-László-tér
Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett.)

A napokban nyílt meg a mai kor minden igényeinek megfelelő szalon, ebédlő, háló, fürdő, szálloda és kávéházi berendezési vállalatom és saját kárpitos- és asztalos műhelyem, hol minden e szakmába előforduló munkák úgy hazánk, mint külföldön 18 éven át szerzett gyakorlati és elméleti képzettségem szerint saját vezetésem alatt készülnek.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Helybeli és vidéki telefonszám 584.

IRODALOM.

Religio. Legrégibb kath. lapunknak utolsó száma gazdag tartalommal jelent meg. Dr. Zubiviczky Aladár folytatja szemlélését a mult évben megjelent dogmatikai irodalom felett, — ezuttal az Immaculata-jubileum irodalmi termékei kerültek sorra. Dr. Némethy Gyula folytatja nagy szakképzettségre valló archeologiai értekezését a középkori miseruhákról. A többi rendes rovatok mind aktuális tartalmuak. A lap előfizetési ára egész évre 10 kor. Budapest IV. Papnövelde-u. 8 sz.

Borromeus hitszónoklati havi folyóirat XIX. évfolyamának 5 füzeté a következő gazdag és érdekes tartalommal jelent meg:

A bün: Nagyböjti szentbeszéd-sorozat. Gerebenics Sándor szerkesztőtől.

Böjt IV. vasárnapjára: Jézus bünbocsátó hatalmat hozott magával a földre.

Böjt V. vasárnapjára: Jézus átruházta a maga bünbocsátó hatalmát az apostolokra.

Virágvasárnapra: Lelki fegyvertár a bün ellen.

Nagypéntekre: Az emberi lélek végtelen becse dr. Podraczky István, v. püspök, káptalani helynök, rozsnói nagypréposttól.

Husvét-vasárnapra: A hit, remény és szeretet diadal-ünnep. Dr. Podraczky István, v. püspök, káptalani helynök, rozsnói nagypréposttól.

Husvét-hétfőre: Az örökös vigasság Emmauszába Krisztus tanításának és parancsainak útja vezet. dr. Tauber Sándor, szombathelyi papnev. intézeti aligazgató, theol. tanártól.

Husvét után I. vasárnapra: Mit prédikál a

fehér ruha? Szuszai Antal dobsinai plébánosától.

Alkalmiak: 8. Első szentáldozás alkalmára: Szentáldozás előtt. Szentáldozás után. Papp Antal, káptalan-vissi plébánosától. 9. Búcsunapra: (Szent György vitéz és vértanu ünnepén.) A sárkány-győző vitéz Németh József, beői plébánosától. Mi Atyánk! Nagyböjti szentbeszéd-sorozat. Horváth Lajos t. kanonok, győrujvárosi plébánosától:

IV. »Legyen meg a te akaratod!«

V. Bünbánat és bünbocsánat.

VI. »Szabadíts meg a gonosztól!«

A jeles folyóirat, melyet a ft. papságnak a legjobb lélekkel merünk ajánlani, Gerebenics Sándor győri székesegyházi hitszónok szerkesztésében jelenik meg Győrött (Káptalandomb), ahol évi 8 korona fejében megrendelhető.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Elnémult harangok. színmű.

Vasárnap délután: Furcsa háboru, operett; este: Czigány, népszínmű. (Szigligeti ünnep.)

Elnémult harangok.

Azokat az elnémult harangokat akarja Malonyai és Rákosi Viktor hazafiassága megszólaltatni, amelyek valamikor magyar imára hívták össze a hiveket, ma pedig a hegycsúcsokról leköltözött idegen nyelvű népet, az oláhokat gyűjtik egybe. Sok ilyen templom akad, erre mitelénk nem ismeretlen jelenség. Csak a falu s egyes lakosok neve mutatja, mi volt s minek kellene lennie . . .

Egy ilyen elnémulóban lévő harangot szólaltat meg a darab hőse, Simándy Pál ref. lelkész. Nem az ismert türelmetlen, elfogult iskolából, hanem a hivatásuk magaslatán állók közül való.

Egy 120 főből álló magyarságot megy megmenteni, amelyet elnyeléssel fenyeget az oláhság. Ez utóbbinak vezére Todorescu Tódor, gör. kel. lelkész a bukaresti liga fizetett embere, de a kormánynak, a főispánnak is kegyencze, mert a kormánypárti szavazatokat pontosan beszállítja. Nemrég a főispánt erősen hazafias beszéddel üdvözlötte s most kilátása van rá, hogy hazafias érdemeiért kitüntetésben részesül. Azalatt pedig lassan, óvatosan eloláhosítja a magyarságot.

Simándy Pál ennek útját állja. Erős akaratával nem bír az oláh. Nemcsak mostani hitevei erősödnek meg magyarságukban, hanem az eloláhosodottakat is visszatéríti lassacskán. Todorescu elkeseredése azonban akkor lesz legnagyobb, mikor a saját leánya szerelmes lesz Simándyba. S ezt sem sikerül megakadályoznia. A leány szerelme aztán kibékíti az apát is s a végső jelenetben a magyar ember nemessége, jósága és jelleme előtt kénytelen leborulni a gyűlölködő pópa is. Elismeri, hogy a magyar meghódította a leányát, visszahódítja véreit s visszaveszi elvett földjét. A kibékülés zárja be a darabot.

Mint látható, cselekmény nincs sok Rákosi színművében. A cselekményt pótolja az erősen kitörő tendenzia s az egyes képek. A tendenzia helyes: felrázni a magyarságot abból a nemtörődömségből, a mely a nemzetiségek térfoglalását lehetővé tette. Egyesek azt mondták: kár a csendes vizet zavarni. De mikor ebben a csendes vízben örvény van, akkor csak hadd zavarjuk fel, úgy látjuk meg, hol a forgatag! A politikai bölcsek szava nem ér el mindenkihez; de a színpad szava elhat messzire, a legkisebbekhez és legnagyobbakhoz. S az idegen, ellenséges elemek veszélye ellen valamennyi-

ünknek védekeznünk kell, a tót, az oláh, a Galiciával határos vidékeken egyaránt. Erre figyelmeztet a darab s ezt bele kell oltani minden magyar ember szívébe, másként lehetetlen védekeznünk. A tendencia Rákosi művének legerősebb oldala, annál inkább, mert hazafias nemzetiségi elemekre nem vonatkozik s így azokra sem lehet sértő.

A színmű szervezeteleg egymás mellé rakott képek mozaikja. Minden felvonás egy sorozat igen erős vonásokkal odavetett kép, kevés cselekménnyel, abszolúte semmi bonyodalommal, de sok jellemző erővel.

A markáns vonásoktól csak úgy duzzad mindenik jelenet s feledtetni, hogy a politizálás a filozofálás sok időt elvesz és hogy a szereplők sokszor ismétlik meg önmagukat. Hatás kedvéért előfordul egy táncz, egy-egy dal, néhány pellagra-beteg, minden összefüggés és folytatás nélkül. Ezekért néhány erős kézzel odavetett hatalmas jelenet kárpótol. Így a II. felvonásban a pakurárok lázadása, a III.-ban a szerelmi vallomás, a IV.-ben a végső jelenet. Ugy hogy az Elnémult harangok, mint cselekmény szegény, mint jelenetek sorozata dús, dag. S tekintve az erős tendenciát, jobb is volt azt egyes jelenetekben minden oldalról erős világitásba helyezve bemutatni.

Az előadás meglepően sikerült. *Tóth Elek* (Simándy) most is tehetsége és tudása teljességét vitte színre. A komoly, higgadt szerepbe teljesen beleélte magát s nem zajos, de annál igazibb sikert aratott. *Klenovits* (Todorencu) most mutatta be legszebb alakítását. Az oláh pópa fanatizmusát, gyűlöletét, durva kitöréseit és leánya iránti végtelen szeretetét, majd megtört voltát megragadó igazsággal, erővel és tudással festette. Minden tekintetben olyan alakítást mutatott be, a mely bárhol az elsők közt állana. Mint rendesen, most is teljesen sikerült *E. Kovács* Mariska (Flóricza) alakítása. Gondos készülését mutatja, hogy az oláh Miatyánkot is kifogástalan irodalmi román akcentussal ejtette ki. Kisebb szerepben, de szintén kitűnt *T. Pogány* Janka; az anya féltő gondját néma jeleneteiben is pompásan tudta festeni.

Egy paraszt leánya szerepében igen kedves volt *Berlányi* Vanda; ügyes partnere akadt *Bércziben*, míg a hűséges gazdasszony szerepében *Benkő* Jolán keltett sok derűtséget. Kisebb szerepekben *Bognár* és *Krasznay* tettek.

A közönség csaknem teljesen megtöltötte a színházat s viharos tapsokkal adott kifejezést elismerésének minden felvonás végén.

Dr. K. A.

Elnémult harangok. Ma, szombaton kerül másodszor színre *Malonyay* és *Rákosi* pompás színjátéka a Szigligeti színházban. A szerepeket ugyanazok játsszák, akik a tegnapi premiéren játszották.

Czigány. Holnap, vasárnap este Szigligeti kitűnő népszínműve, a Czigány megye a Szigligeti-színházban elsőrendű szereposztásban. *Rózsit Szerémy* Gizella asszony játssza, míg az öreg *Zsiga* czigány *Bognárnak* egyik legparádásabb szerepe. A többi főszerepeket *B. Kopán Margi*, *Benkő Jolán*, *Klenovits*, *Bérczi*, *Szathmáry*, *Szarvasi*, *Sümegi* játsszák. A Czigány előadása a holnap, vasárnap tartandó Szigligeti ünnep alkalmából kerül színre.

Furcsa háboru. Strausz gyönyörű zenéjű operettje a Furcsa háboru kerül holnap délután fél helyárrakkal színre a színházban. Ugy erre, mint a vasárnap esti előadásra már ma délután 3 órától lehet jegyeket előre váltani.

EGYESÜLETEK.

Réti Ifjak Köre. Vettük a következő felhívást: Alulírott mint a tizes bizottság elnöke, tisztelettel meghívom önt, hogy a leendő *Réti Ifjak Köre* alakuló közgyűlésén folyó évi márczius hó 19-én d. u. fél 3 órakor a Széles-utca 546—24. számú ház külön e célra szánt helyiségében megjelenni sziveskedjék.

Tárgy: I. Alapszabályok felolvasása. 2. Tisztikar és a választmány megválasztása. Nagyvárad, 1905. márczius hó 15-én. Tisztelettel *Gábor Gyula*, int. biz. elnök.

TÁVIRATOK.

A magyar válságról az osztrák Reichsrathban.

Budapest, márcz 17. (Saj. tud. táv.) Az osztrák Reichsrathban ma tárgyalták azon indítványt, melyet *Derschatta* képviselő a magyar válság ügyében az alsóház elé terjesztett. Az indítványhoz többen hozzá szóltak, és helytelenítették azt, mert Ausztriának fontos érdeke, hogy a közös vámterület továbbra is fentartsék a két ország között. A királynak a magatartásán nem csodálkoznak, mert a gazdasági közösség oly nagy fontosságú Ausztriára nézve, hogy szinte nélkülözhetetlen. *Derschatta* indítványát elvetették.

Gapont felakasztották.

Budapest, márcz. 17. (Saj. tud. táv.) Pétervárról táviratozzák hogy Gapon lelkész még az utcai vérengzésekkor felakasztották. Azok a hírek, amelyek arról szóltak hogy Gapon külföldre menekült, csak azért lettek terjesztve, hogy a nép tovább harcoljon az orosz zsarnokok ellen.

A maczedon forrangás.

Szaloniki, márczius 17. Mol közelében egy bolgár bandát a török csapatok megtámadtak, miközben heves harcz fejlődött ki. A banda negyvenkét tagját megölték, köztük a híres bandavezéreket *Apostolt* és *Lczonidást*. A törökök nyolcz embert vesztek. A banda, fegyver és municzióval rendelkezett.

Az angol alsóházból.

London, márc. 17. Balfour miniszterelnök amaz indítványát, hogy bizonyos költségvetések tárgyalását, amelyeket törvényszerűleg márczius 31-ike előtt el kell intézni, ez időpont előtt meghatározott időben kell bevégezni, 208 szavazattal 129 ellenében elfogadták. Az ellenzék ezt az indítványt a parlament szabadsága megsértésének jelentette ki.

Acetylen-robbanás.

Toulon, márczius 17. Egy közeli falu vendéglőjében az acetylen világítási készülék felrobbant. A vendéglős és neje meghaltak, a vendégek közül tizen súlyosan megsebesültek. Az épület teljesen romba dőlt és a szomszédos házak is megrongálódtak.

Földrengés.

Minuzinszk, márc. 17. Éjfélkor itt erős földrengést észleltek.

A kivándorlás.

Trencsénből, írják *Bossaa* trencsénmegyei község és vidékéről nagy számmal vándorolnak

ki a munkások Amerikába. E hó 14-én egy 93 főből álló csoport indult utnak, többen pedig legközelebb szállnak vonatra.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

17

Angol regény.

— Szegény gyermek, ma este nagyon bágyadtnak látszik, — mondá *Nellinek*, ki vizsgálni próbálta válaszában.

— Anyám, ne aggódjék, a hideg idő az oka. A doktor semmi változást sem vett észre rajta.

V.

Farnham kisasszony a falu végén egy magas veres téglából épült, házban lakott. Az előcsarnok ajtaja előtt minden délután látni lehetett a kocsiba fogot két szürkét, a mint urnőjökre várakoztak. Egyszerre megnyílt az ajtó, kilépett a magas, tekintélyes alaku *Farnham* kisasszony egy karcsu leánya kísértetében s a kocsiba ülve, oly sebesen hajtattott, hogy a gyermekek megállottak látására az utcán s tapsoltak, éljeneztek, a mint a kocsit elöztük elrobogott.

Farnham kisasszonynak kedve tellett az ilyen sebes vágatásban, néha azonban postafogaton kívánt kocsikázni. Ilyenkor mindig befogták a harmadik pompás szürkét is s a *Farnham*-színekbe: sötétpiros és ezüstös bérhába öltözött postakocsis ült a bakra. Valóságos gyönyörűség volt az ilyen alkalmakkor *Farnham* kisasszonyt látni, a mint szikrázó szemmel, feszesen ült kocsijában s még mindig szép arca körül a szél lobogtatta szürke haját. Egész ellentéte volt mellette ülő keresztleányának, a szelid, barnaszemű, finom vonású, halvány arcú *Montgomery* *Marinak*, kinek halványságát csak akkor váltotta fel élénk pirosság, ha keresztanyja a *Fergusson* doktor lakása előtt hajtott el, vagy ha a fiatal orvos látogatását fogadták. És ha *Farnham* kisasszony véletlenül észrevette, hogy *Mari* arcát ilyenkor elborítja a vér, biztosra lehetett fogni, hogy másnap beteg lesz s a doktort magához rendeli — villásreggelire.

Farnham kisasszony előtt a pénznek nem volt becsé s a mire ráadta fejét, azt, ha török szakad, keresztül is vitte. Keresztleányát, *Montgomery* *Marit*, egész lelkéből szerette és mindenképpen arra törekedett, hogy boldoggá tegye.

Egyik hideg reggelen a kandalló mellett ülve nézte a pattogó tüzet. Fekete bársonyruha volt rajta, mint télen rendesen, mely a nyaknál és a kézelőnél drága csipkefodorral volt beszegve. *Montgomery* *Mari* szemben az asztalnál volt elfoglalva valami himzéssel. Sötétbarna haja halvány, finom arcáról hátra volt simítva s fejére egyszerűen feltűzve. *Violaszinü* kasmirruhájában igen kedves jelenség volt s szinte jól esett a szemnek.

Miután *Farnham* kisasszony beleunt a tűz nézésébe, egyideig a szép *Mari* arcát vizsgálta s aztán hirtelen így szólt:

— Gyermekem, te rossz színben vagy, de meg magam sem érzem egészen jól magamat. Majd elhivatom az orvost, hogy vizsgáljon meg bennünket.

A *Mari* halvány arca biborszínűre változott.

— Óh én jól vagyok, — igazán mondom: nincs semmi bajom.

— No hát beteg vagyok én! — kiáltott *Farnham* kisasszony határozottan — és úgy akarom, hogy az orvos ma este itt legyen az ebédnél. Gyermek, add csak ide a papirost és pennát — aztán hallgass.

Monogrammal ellátott papirossai közül kikereste a legvastagabbat, s aztán tisztán elolvasható, markans betűkkel a következő szavakat írta rá:

(Folyt köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Egy katolikusnak. (Széplak.) Ha azon a böjti mulatságon kath. tanítók mulattak, mindenestre botrányos dolog volt s az illetők megrovást érdemelnek; — de az ilyen feljelentésben — anélkül is névtelen! — nem lehet megbizni, mert feltűnően hamis adat van benne: a váradi kath. iskolánál ugyanis nincs K. L. nevű tanító. Tessék saját nevének aláírásával feljelentést küldeni az illetékes hatósághoz s jót állunk érte, hogy lesz eredménye. De azért még, ha nevét aláírja, sem tehetjük, hogy a nyilvánosság előtt pellengérré állítsuk őket.

KÖZGAZDASÁG.

Hogyan termeljünk jóminőségű burgonyát kötött agyagtalajon.

Vizet át nem bocsátó agyagtalajon a burgonya nem diszlik jól, ilyen talajnemén még a legjobb féleség sem sikerül megfelelően, sem minőségileg sem mennyiségileg kifogástalan termést nem szolgáltat. Ilyen burgonyaféleség, mely a túlkötött hideg agyagtalajon hátrányos tulajdonságainak a fejlődésre gyakorolt kedvezőtlen befolyását le tudná győzni, nem létezik. A gyökeres orvoslás, melylyel a burgonya diszljését biztosítani lehetne, az alagsóvezés volna, mely által a talaj felesleges nedvessége, mely a burgonya gumóinak fejlődését nagyban akadályozza — eltávolíttassék, de ezen kívül a talaj légjárhatósága is kedvezően módosíthatik. Az alagsóvezés végrehajtása azonban a legtöbb helyen nehézségekbe ütközik, s pedig költséges volta miatt. Az alagsóvezés hiányában túlkötött agyagtalajokon a burgonya fejlődését elősegítjük a talaj előkészítése és a

burgonya megmunkálása által. A talaj előkészítésénél az által, hogy azon területet, a hova a burgonya kerülni fog, őszi mély szántásban részesítjük s tavasszal csak extirpátoroztatjuk. Az egyes fészkek megjelölése sorhuzóval történik.

Ezáltal elérjük azt, hogy a talaj porhanyóbb marad, s a felülről lefelé hatoló nedvesség, könnyebben leszivároghat azon talajrétegből, a hol a burgonya legérzékenyebb gyökereinek zöme helyet foglal. Ha eke után ültetünk, mivel az a túlkötött talajon a barázda fenekét igen megnyomja és lesimitja a nedvesség leszivárgása meggátoltatik s a talaj tulnedves marad. A burgonya megmunkálásánál a burgonya sorokat lehetőleg a lejtés irányában vezetjük s a töltögetésnél sok földet emelünk ki a sorközökből, mi által az érhető el, hogy a tulnedveség könnyen elvezetettik.

Sokat lehet végül tenni a burgonya épségben maradására az idején végzett permetezés-sel, mert ezáltal épségben marad a lomb is és a gumó is. Jelentékenyen javul a burgonya minősége szuperfoszfát trágyázás által. Kat. holdanként 120-150 kg. 16 százalékos szuperfoszfát szórando el a tavaszi előkészítési munkálatok előtt, azon esetben pedig, ha a burgonya az istállótrágyától távolabb esik, czélszerű lesz a szuperfoszfátot kívül 75-80 kg. chilisalétromot is alkalmazni, mely a burgonya kikelése után 2 részletben 3-4 heti időközökben fejtrágya gyanánt szórando el. Ily módon úgy a hozam, mint a minőség jelentékeny mértékben fokozható.

Katonalovak elárverezése. A cs. és kir. 19. hadosztály tüzér ezred parancsnoksága közhirre teszi, hogy hétfőn azaz 1905 évi márczius hó 20-án d. e. 9 órakor a helybeli lóvásártéren 6 drb, kincstári ló fog árverésen eladani. A venni szándékozók figyelmét erre oly megjegyzéssel hívja fel nevezett parancsnokság,

hogy a vevő a vételért valamint a harmadik fokozat szerint fizetendő bélyeg illetéket az eladási helyen azonnal köteles megfizetni. Nagyvárad, 1905. márczius hó 16-án. Dr. Istvánffy István katonai tanácsnok helyettes.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, márcz. 16.

Buza ápr.-re	— — — —	19.26
Buza máj.	— — — —	19.10
Rozs ápr.-re	— — — —	15.40
Tengeri májusra 1905.	— — — —	1.544
Zab ápr.-ra	— — — —	15.34
Repcze aug.-ra	— — — —	22.90

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 márcz. 16-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	119.10
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.50
Magyar koronajárdék 3 $\frac{1}{2}$ %	— — —	89.45
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — —	98.50
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	— — —	22.350
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	.09173
Osztrák járadék papirban	— — —	100.50
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.30
Osztrák járadék aranyban	— — —	1.20
Osztrák korona járadék	— — —	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	157.75
Osztrák mgyar bankrészevény	— — —	16.45
Magyar hitelbank részevény	— — —	766—
Osztrák hitelbank intézeti részevény	— — —	678.—
Osztrák-magyar államvasuti részevény	— — —	661—
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.04
Német birodalmi márka	— — —	117.17
London vista	— — —	239.72
Páris vista	— — —	95.17
20 márkás arany	— — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palaczkfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

törhetetlen Vulkaint fogsorokat és szájpaddás nélküli műfogakat készít kezesség mellett.

SZÉKELY KAROLY975. fogtechnikus,
Nagyvárad Szaniszló (Apollo)-utca. 15. sz.**„Nagyvárad Hitebank“**

reszvenytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölcsonöket
nyujt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5°-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

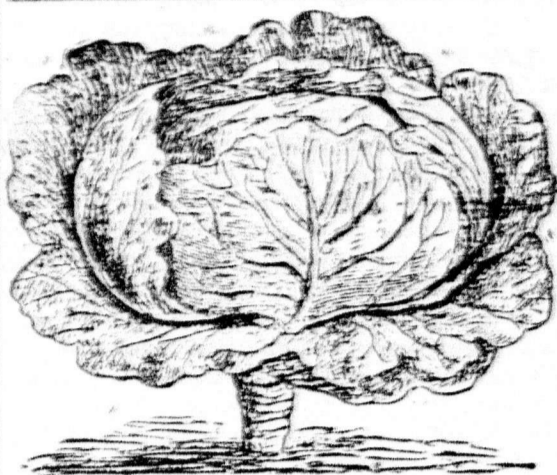
Nagy magtár kiadó.Várad-Velenczén a volt, Weinberger-féle telepen. Értekezhetni a **KALAPGYÁRBAN** Friedländer Hermannál. Telefon: 143.**HIRDETÉSEK**

jutányos árban felvétetnek a

„TISZÁNTÚL“

kiadóhivatalában.

Alapított: 1850-ben.

Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönségnek ajánlani *legkiválóbb***MAGVAIMAT.**

Valódi eredeti kinttett

*takarmányrépa-fajokat.**Valódi oberndorfi kerek sárga; Mammuth óriás, vörös, ecken-dorfi, Olajbogyó palaczkalaku, hosszú.**Allamilag vizsgált arankamentes franczia és magyar luczerna, stíriai vörös lóhere.***Pázsit diszfü-vegyülek.**

Angol perje, muhar, büköny, paprika-köles, len- és kendermag.

Különféle gazdasági magvak:

A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok

kiváló tisztelettel

DELL'ORTOKÁROLY

magkereskedése

a „**ZÖLD KOSZORU**“-hoz Nagyvárad, Szt. László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Videki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek csomaglási költség nélkül.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVEÉrtesít a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legjeljebb 3-4 watt fogyasztással egyenként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképsz lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyeregyenként 1-5 watt fogyasztással.**Csillárok, és villamosmotorok** eredeti gyári árak mellett.

kaphatók A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák sz. állítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.

Olesó kölcson

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsonöt kérő t. feleket, hogy Mészáros utca 2. sz. a. (Köröspart, Siedl-féle ház, szemben a Rimanóczy szállodával)

bankbizományi és hitefor-galmi irodát

nyitottam. A pénzpiazz terén bank-tisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képvisellete alapján:

1. Jelzálog és hosszú törlesztéses kölcsonöket (melyekben a tőke és kamat is benne foglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legolcsóbb kamatláb mellett minden előzetes díj és költség nélkül folyósítottok;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsonökkel cserélek fel.

3. köztisztviselőknél, katonatiszteknek állami, megyei, és városi hivatalnokoknak csekely heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközök ki.

Mindentéle kölcson ügyletben szívesen állok rendelkezésére és minden díjazás nélkül szolgálak felvilágosítással, utbaigazítással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon 424 szám 930.

Kiadó lakás.

Nagyvásár-tér 60. szám alatt (volt Mandl-ház) első emeletén 5 szobából álló lakás mellék-helyiségekkel 1905 május 1-től, továbbá a Lukács György u. 6 szám, (volt Rómer házban) 2 szobából álló garcon lakás mindenórán kiadó.

Értekezhetni a **Polgári takarékpénztárnál**.